

BILTEN

AKTUELNO U SVETU ENERGETIKE

Energetska tranzicija kroji sudbinu Evropske unije?

Rumunija i Bugarska među energetski uvezno najnezavisnijim EU članicama

OIES: Raste udeo fosilnih goriva u proizvodnji električne energije u EU

Evropska ulaganja u energiju vetra povećana za 9%

Gasprom rasklapa preostalu opremu Južnog toka

Dovršena podmorska sekcija Turskog toka

ECRB: Neusklađene metodologije kod prekograničnih prenosnih sistema u EnZ

SADRŽAJ

Energetska tranzicija kroji sudbinu Evropske unije?	OVDE
Rumunija i Bugarska među energetski uvezno najnezavisnijim EU članicama.....	OVDE
Povezivanje slovenačkog i hrvatskog dan-unapred tržišta počinje 19. juna.....	OVDE
Finska se odriče uglja u korist nuklearne energije.....	OVDE
Nemačka će kompenzovati nuklearne divove.....	OVDE
OIES: Raste udeo fosilnih goriva u proizvodnji električne energije u EU	OVDE
ECRB: Neusklađene metodologije kod prekograničnih prenosnih sistema u EnZ	OVDE
Termoelektrana na uglj - s baterijskim skladištem.....	OVDE
Britanski elektroenergetski sistem čak 55h bez uglja.....	OVDE
Rumunski potrošači imaju dobar izbor snabdevača strujom.....	OVDE
Evropska ulaganja u energiju vetra povećana za 9%.....	OVDE
Prva blockchain transakcija energijom u Velikoj Britaniji	OVDE
Prva ruska plutajuća nuklearka	OVDE
Švedska: Prva deonica na kojoj se električni automobili napajaju tokom vožnje	OVDE
Savet: Vlada da prihvati ponudu za preuzimanje akcija Rudnika uglja Pljevlja.....	OVDE
Gasprom rasklapa preostalu opremu i infrastrukturu Južnog toka	OVDE
Dovršena podmorska sekcija Turskog toka	OVDE
Naftogaz i Gasprom spremaju novu bitku u Stokholmu.....	OVDE
Gasovod TANAP kreće 30. juna	OVDE
Lex LNG u senci poražavajućeg zanimanja kupaca gasa.....	OVDE
Dilema za naftaše – ima li i koliko zarade u zelenoj energiji?	OVDE
Total postaje veliki snabdevač električnom energijom.....	OVDE

Energetska tranzicija kroji sudbinu Evropske unije

BRISEL - *Euractiv* u osvrtu pod naslovom: „Nedostajuće pazle u slagalici Energetske tranzicije EU“, konstatuje da se ovaj proces našao pred zidom činjenice da svaka od zemalja članica ima svoje ekonomske, društvene i geografske faktore koje je veoma teško složiti u jednačinu jedinstvenih ciljeva dekarbonizacije evropske privrede.

Saglasnost je opšta da je potreban prelaz Evropske unije na nisko-ugljeničnu ekonomiju i da zahteva učešće svih, ali problem nastaje kada se pokrene pitanje: Kako doći do tog cilja koji zahteva povećanje kapaciteta obnovljive energije, na račun fosilnih godina i mera energetske efikasnosti. Rezultat bi mogao biti – ujedinjena, ili podeljena Evropska unija, piše *Euractiv*.

Novac pravi razliku

Kako smo najavili u prethodnom broju ovog BILTENA, pregovori su trenutno zaključani u trijalogu Parlamenta, Saveta Evrope i Komisije uz, kako javljaju neki od informisanih medija, mali pomak ostvaren u dve prve sesije kako po dosijeu obnovljivih izvora energije, tako i energetske efikasnosti. Konkretno, između prilično udaljenih pozicija Parlamenta (35%) i Saveta Evrope (najmanje 27%) - kada je u pitanju cilj postizanja udela „zelene energije“ u ukupnom

evropskom energetsom miksu 2030. godine i cilja energetske efikasnosti na pragu četvrte dekade ovog veka, sa stavom Parlamenta da do 2030. potrošnju energije treba smanjiti za, takođe 35%, dok je Savet ušančen na poziciji od 30%. Iza svega, naravno, stoji cena te politike po pojedine države članice, odnosno novac. Od dogovora po oba ova dosijea zavisi da li će EU moći da ispuni obavezu iz Pariskom sporazuma o smanjenju emisija gasova efekta staklene bašte od 40%. „Mali pomak“ se, u odsustvu zvaničnih izjava dok traju pregovori, meri jednim procentom popuštanja neke od strana.

Zakoni pre kraja bugarskog predsedavanja?

Izazov kod postavljanja opšte-EU ciljeva proizilazi iz činjenice da se svaka od zemalja članica odlikuje specifičnim topografskim karakteristikama, potrošnjom energije i ekonomskom situacijom. Zbog toga je od zemalja EU zatraženo da predstave sopstvene nacionalne klimatske i energetske planove na osnovu kojih bi se odredili ciljevi. Obelodanjene startne pozicije su odmah izazvale polemike, posebno kada je reč o Uredbi o raspodeli tereta.

Energetska politika za dekadu do 2030. godine mogla bi, pre kraja bugarskog predsedavanja EU 30. juna), pretvoriti u zakone tri segmenta Paketa o čistoj energiji, ocenjuje Euractiv. Dalji napredak se očekuje od novog predsedavajućeg, Austrije. Vreme će pokazati da li će staza određena ovim zakonima biti potpuno poštena prema svim zemljama članicama, konstatuje portal.

Rumunija i Bugarska među energetske uvozno najnezavisnijim EU članicama

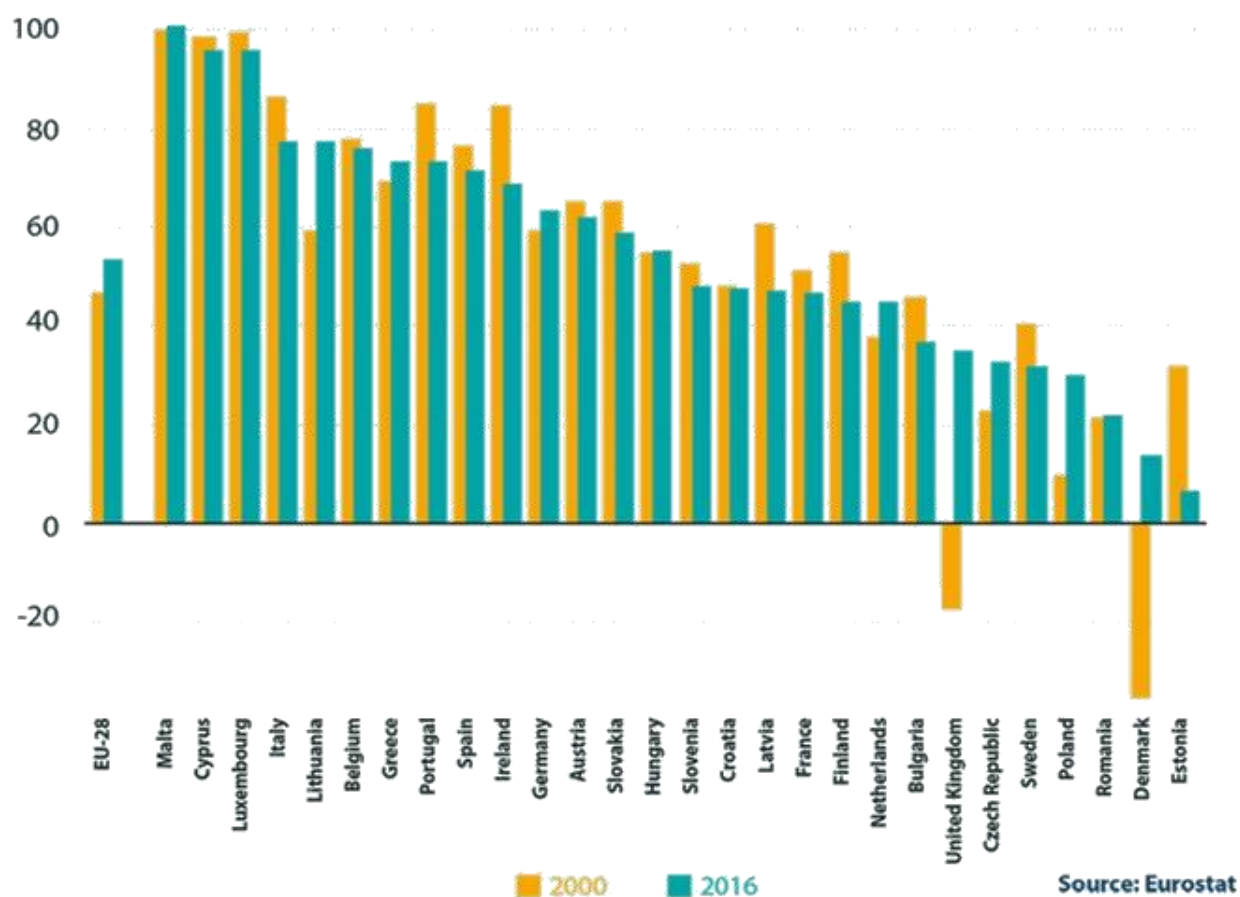
BRISEL – Najnoviji podaci evropske statističke službe, Eurostat, govore da su Bugarska i Rumunija među energetske najmanje uvozno zavisnim zemljama članicama Evropske unije.

eurostat

Podaci za 2016. pokazuju da je Rumunija uvozila svega 22 odsto energije koju je te godine potrošila, po čemu je na trećem mestu, iza Estonije i Danske. Udeo uvozne energije kod Bugarske je nešto ispod 40 odsto, pokazuju podaci Eurostata, što donekle može zbuniti neupućene imajući u vidu da ta zemlja bezmalo sve potrebe za prirodnim gasom podmiruje iz Rusije, ali zato mnogo veći udeo ima električna energija dobijena iz domaćih izvora.

Eurostatova tabela (Vidi dole) pokazuje da je udeo uvozne energetske zavisnosti Hrvatske i Slovenije malo ispod EU proseka, koji je 2016. iznosio 53,6 odsto, dok je Grčka uvozila preko 70 odsto energije koju je te godine potrošila.

Povezivanje slovenačkog i hrvatskog dan-unapred tržišta počinje 19. juna

LJUBLJANA, ZAGREB - Hrvatska i slovenačka berza električne energije, CROPEX i BSP SouthPool, objavile su da će dva dan-unapred tržišta biti povezana 19. juna ove godine, i tako se pridružiti jedinstvenom evropskom dan-unapred tržištu, putem multiregionalnog projekta Multi-Regional Coupling – MRC.

Dnevni prekogranični kapacitet za hrvatsko-slovensku granicu biće dodeljivan isključivo kroz EU PCR berzansko rešenje (Price Coupling of Regions – PCR) za dan-unapred tržišta, čime će navedena granica postati deo povezanog EU MRC (Multi-Regional Coupling).

Dok povezivanje slovenačkog s hrvatskim dan-unapred tržištem predstavlja završetak aktivnosti povezivanja slovenačkog dan-unapred tržišta sa susednim evropskim, povezivanje hrvatskog sa slovenačkim tržištem predstavlja prvo uvođenje nedirektne dodele prekograničnih kapaciteta na hrvatsko-slovenačkoj granici, odnosno prvo povezivanje hrvatskog dan unapred tržišta na evropsko, prenosi balkangreenenergynews.com.

Finska se odriče uglja u korist nuklearne energije

HELSINKI – Šaroliki energetska mozaik Evrope ilustruje informacija da će Finska na račun otvaranja novih nuklearnih kapaciteta, koje Nemačka gasi, od 2029. godine zabraniti upotrebu uglja za proizvodnju električne energije. Iz vlade u Helsinkiju je takođe saopšteno da se razmatraju opcije subvencionisanja energetskih kompanija koje pre pomenutog roka prestanu da koriste fosilna goriva u proizvodnji električne energije.

Vlada Finske će novu legislativu predložiti 2020. Ta zemlja trenutno 30% potreba za energijom zadovoljava iz nuklearke, a u rad će uskoro biti puštena dva nova reaktora što će biti dovoljno da pokrije 60% finskih potreba za energijom. S druge strane uglj učeštuje sa tek 10% u Finskom energetskom miksu, ali je najava zabrane TE na uglj izazvala osude iz tog sektora, koji ovu odluku smatra skupom i neefikasnom merom za ublažavanje klimatskih promena. *Helsinki Times*

Nemačka će kompenzovati nuklearne divove

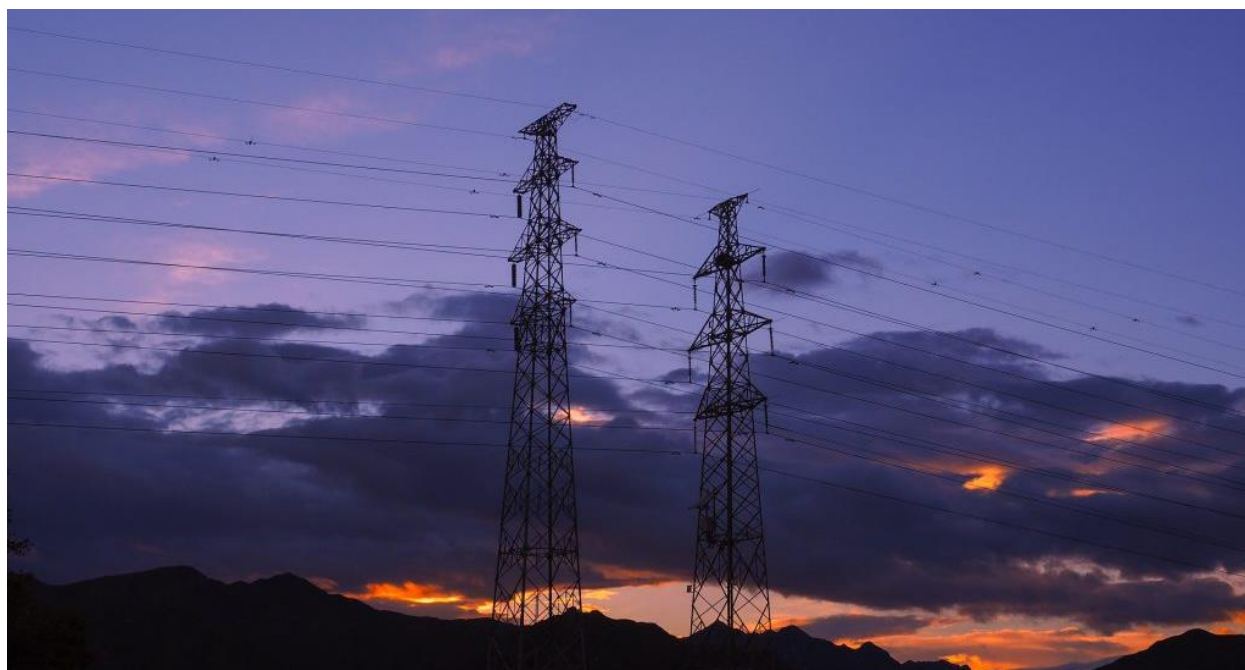
BERLIN – Vlada Nemačke pripremila je predlog zakona kojim će se obešteti kompanije koje upravljaju tamošnjim nuklearnim elektranama, tačnije elektroenergetske divove RWE i Vattenfall, kojima bi ukupno trebalo da bude isplaćeno 1,21 milijardi dolara zbog odluke Savezne vlade o postupnom gašenju svih nuklearke u toj zemlji.

Tačan iznos odštete zavisice od cena električne energije, a konačna odluka doneće se 2023., odnosno godinu dana pošto, kako je planirano, poslednja nemačka nuklearna elektrana bude isključena. Inače, firme su dobile pravo na odštetu jer je tako presudio nemački Savezni ustavni sud, prenosi *PEI*.

ECRB: Neusklađene metodologije kod prekograničnih prenosnih sistema u EnZ

BEČ - Metodologije za obračun prekograničnih kapaciteta nisu usklađena među operatora prenosnih sistema (TSO) na području Energetske zajednice, uglavnom vezano za obračun BCE indikatora (Base Case Exchange - poredi pretpostavke BCE iz mrežnog modela sa prekograničnim planovima rada), konstatuje Regulatorni odbor Energetske zajednice (ECRB) u upravo objavljenom [Dvogodišnjem izveštaju](#) o nadzoru o aktivnostima u tom segmentu elektroenergetske privrede u EnZ u periodu juli-decembar 2017.

Obračun TRM-a (transmission reliability margin - margina pouzdanosti prenosa – prim.aut) se ne vrši u skladu sa ENTSO-E pravilima i preporukama ECRB-a, a ostala je i stara praksa koja implicira sporazum unapred između TSO-a na određenom nivou TRM.

Indikator kritičnih kapaciteta (prim. aut) (Critical Facilities Indicator) je pokazao veoma visok stepen prognoziranih grešaka u proceni unutrašnjih zagušenja. Ovo je jedan od najtežih problema za praćenje jer regulatori i učesnici na tržištu imaju vrlo mali uvid u to kako unutrašnja zagušenja utiču na prekogranične kapacitete. Nacionalna regulatorna tela (NRAs) bi trebalo da shvate ovaj indikator kao potencijalno područje koje utiče na izračunavanje prekograničnih kapaciteta.

Praćenja situacije u ovoj oblasti u poslednjih 6 meseci 2017, pokazalo je veća kolebanja u prognozama proizvodnje u odnosu na prvu polovinu 2017. godine, što traži veću pažnju TSO-a i NRA. Nacionalni regulatori bi trebalo da traže odgovore od nacionalnih TSO-a u vezi sa preporukama označenim u ovom izveštaju.

ECRB preporučuje pronalaženje mehanizma finansiranja za podršku umerenog nivoa savetodavne pomoći koju dobija od konsultanata ranije dodeljenih od strane USAID, kako bi se podržao nastavak aktivnosti nadzora tržišta i dalje poboljšanje alata SEEAMMS-a (mrežni interfejs gde se podaci čuvaju, obrađuju i prosleđuju regulatorima).

OIES: Raste udeo fosilnih goriva u proizvodnji električne energije u EU

LONDON – Uprkos ograničene dodatne potrošnje električne energije i nastavka dodatnog prodora energije iz obnovljivih izvora, u Evropi je prošle godine proizvedeno više struje iz termoelektrana na prirodni gas nego u 2016, pokazuje najnovija studija koju je objavio ugledni Oksfordski institut za energetske studije (OIES). Udeo uglja u ukupnoj proizvodnji energije u EU je prošle godine smanjen na 20,1% sa 20,7% u 2016, ali je ukupno udeo svih fosilnih goriva u proizvodnji električne energije uvećan u 2017. na 43,9% sa 42,9% u 2016.

Termoelektrana na uglj - s baterijskim skladištem

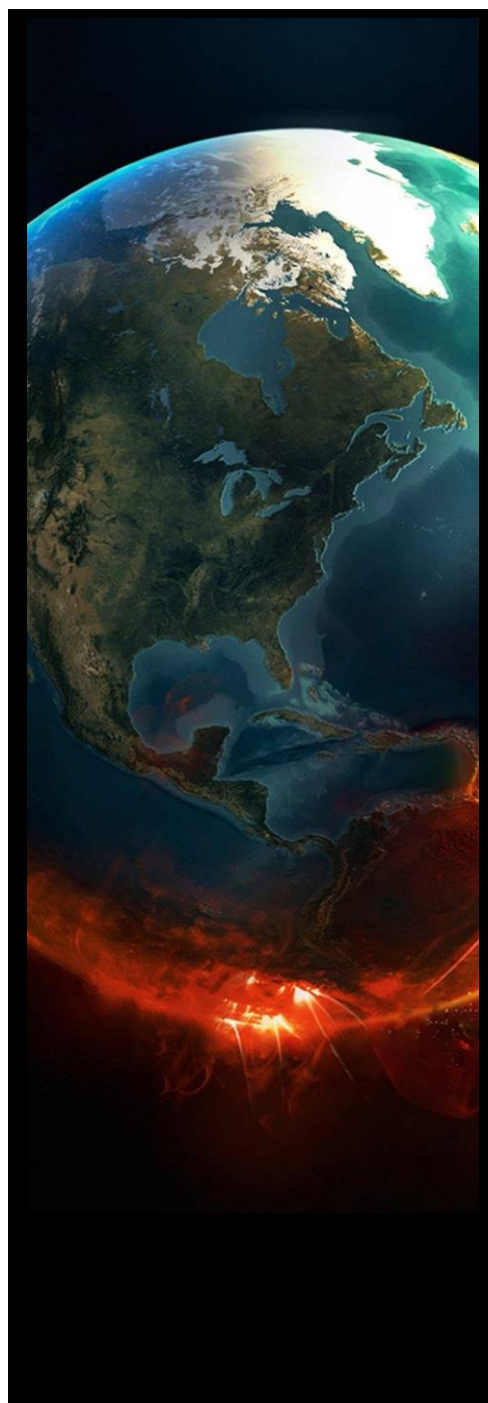
KARLSRUHE - Nemačka elektroenergetska firma EnBW pustila je u pogon baterijski sistem za skladištenje energije u sklopu svoje termoelektrane-toplane na uglj u nemačkom gradu Heilbronn. Opremu za baterijski sistem isporučio je Bosch, a cilj projekta bio je pomoć u rešenju problema balansiranja tržišta električne energije, u vreme kada je potražnja veća od proizvodnje.

Snaga sistema iznosi tek 5 MW, što je zanemarivo u poređenju s kapacitetom za proizvodnju električne energije TE-TE Heilbronn od 750 MW i toplotne od 550 MW. Međutim, EnBW veruje da bi to rešenje moglo da se koristiti i na njenim drugim energetske postrojenjima **PEI**.

Britanski elektroenergetski sistem čak 55h bez uglja

LONDON - Britanski elektroenergetski sistem je čak 55 sati, između 16. i 19. aprila ove godine radio bez udela termoelektrana na uglj, energenta koji je više od dva stotina godina bio osnova jedne od najvećih svetskih privreda. Gubitak uloge uglja u proizvodnji električne energije u Velikoj Britaniji ponajviše se pripisuje sve većem udelu obnovljivih izvora, odnosno činjenici da je velika ponuda energije iz vetro-parkova u Britaniji bila razlog prestanka potrebe za energijom iz TE na uglj u pomenu više od dva dana.

Velika Britanija je, inače, među prvima na svetu krenula sa širokom primenom obnovljivih izvora i ima više instaliranih vetrenjača na otvorenom moru nego ijedna druga zemlja na svetu. Osim toga, plan britanske vlade je da do 2025. godine zatvori sve postojeće termoelektrane na uglj, a elektranama na obnovljive izvore da prioritet pri isporuci električne energije u mrežu. **Reuters**

Rumunski potrošači imaju dobar izbor snabdevača strujom

BUKUREŠT – Rumunska domaćinstva počinju da dobijaju koristi od liberalizacije tržišta energije, jer konkurencija smanjuje cene električne energije, ali na tržištu prirodnog gasa je mnogo manje nadmetanja cenama, usled manjka alternativnih snabdevača u veleprodaji, piše tamošnji poslovnik Business Review.

Kako je saopštio rumunski energetska regulator ANRE, već se pojavila velika razlika u cenama između distributera električne energije, sa potpunom liberalizacijom tog tržišta od početka ove godine. Podaci ANRE pokazuju da domaćinstvo u Bukureštu može da bira između bezmalo 60 snabdevača strujom, sa cenama koja variraju između 0,465 leja/kWh (0,10€) (sa PDV-om) i 1,058 leja (0,23€).

Situacija je znatno različita na tržištu gasa, gde liberalizacija još nije kompletirana, a vlada to planira za domaćinstva do 2021. U Bukureštu referentnu cenu nudi francuski Engie, koji MWh gasa domaćinstvima sa potrošnjom do 23,25 MWh godišnje prodaje za 130,2 leja MWh (bez PDV-a) (28€), a tek koji lev manje gas nude dva konkurenta.

Razlika u konkurenciji cenama na tržištu električne energije i gasa je posledica činjenice da u prvom slučaju distributeri mogu da kupuju električnu energiju od niza lokalnih proizvođača, kao i iz uvoza, dok na tržištu gasa postoje samo dva glavna lokalna snabdevača Romgaz i OMV Petrom), nekoliko mnogo manjih, dok uvoz iz Rusije kontrolišu dve posredničke kompanije, piše **Business Review**.

Evropska ulaganja u energiju vetra povećana za 9%

BRISEL - Ulaganja u proizvodnju energije iz vetra u Evropi narasla su 2017. godine na 51 milijardu evra, što je 9% iznad investicija u 2016. Pritom se veliki deo investitora odlučio na kupovinu ili spajanja sa kompanijama u tom sektoru energetike. Iz pomenutog budžeta, naime, čak 14,4 milijardi evra je uloženo na spajanja i kupovinu, što je preko dva puta više u odnosu na 2016. godinu. S druge strane, ulaganja u nove vetroelektrane smanjena su za čak 19%, na 22,3 milijarde evra, ali ponajviše zbog pojeftinjenja tehnologije u oblasti vetro energije, ali i generalno manjeg zanimanja za vetro-parkove na otvorenom moru. Vodeće zemlje po ulaganjima u evropsku energiju u Evropi su Nemačka i Velika Britanija, prenosi portal **PEI**.

Prva blockchain transakcija energijom u Velikoj Britaniji

LONDON - Prva blockchain trgovina energijom u Velikoj Britaniji dogodila se u naselju Hackney's Banister, prvo u tom delu Engleske koje ima sopstvenu zajedničku proizvodnju energije. „Pametna čvorišta“, poput ovog, procenjuju profil potrošnje energije domaćinstava, identifikuju snabdevanje sunčevom energijom u svakoj akumulatorskoj bateriji, a zatim dodeljuju obnovljivu energiju stanovnicima prema njihovim potrebama. Tokom prve trgovine 1 kWh je prenesen iz reda solarnih ploča s obiljem električne energije na jednom od krovova zgrade, do stanovnika koji živi u drugom bloku stanova istog naselja.

Inače, do nedavno nisu bile vidljive nikakve prednosti iz električne energije proizvedene od solarnih panela na krovovima, pošto britansko tržište električne energije nije imalo odgovarajuću strukturu, ali je blockchain doneo potrebnu promenu, objavio je portal **EMP**.

Tehnologija blockchain-a je osnova digitalne valute bitcoina, a koristi zajedničku bazu podataka o transakcijama koja se sama ažurira u realnom vremenu. Uz pomoć kompjuterskih algoritama može obrađivati i realizovati transakcije u roku od nekoliko minuta, bez potrebe za potvrdom nezavisne instance.

Prva ruska plutajuća nuklearna

MOSKVA – Krajem 2019. godine Rusija će na Čukotki pustiti u rad prvu plutajuću nuklearnu elektranu, ujedno najsevernije takvo postrojenje na svetu. Rukovodilac projekta Mihail Evgenijev rekao je za **Sputnik** je to, ujedno, prvi projekat mobilnih energetske blokove u svetu. Projekat ima maksimalnu snagu više od 70 MvT. Buduća nuklearna u gradu Pevek bi trebalo da zameni postojeću Bilbinsku nuklearnu elektranu – rekao je Evgenijev.

On kaže da su plutajuće nuklearne izvori energije budućnosti. Interesantne su još i po tome što su idealne za teško pristupačne i udaljene regione, a gde je energija neophodna za jedan ograničeni period, na primer za radove na izgradnji nekog trećeg objekta. Nakon što izgradnja bude gotova i time se iscrpi potreba za dodatnim izvorom energije, plutajući energetske blok može se premestiti na drugu lokaciju - ističe sagovornik Sputnika.

Evgenijev dodaje da je Rusija jedina zemlja koja ima flotu ledolomaca na nuklearni pogon i stoga poseduje referentne tehnologije, kao i neophodno iskustvo korišćenja mobilnih reaktora.

Švedska prva pustila u promet put na kome se elektromobili napajaju tokom vožnje

STOKHOLM - Švedska je prva zemlja koja je otvorila deonicu autoputa na kome će električna vozila moći da se napajaju tokom vožnje. Put se nalazi u blizini Stokholma, tačnije povezuje aerodrom Arlanda s logistikom u samom gradu i to u dužini od oko dva kilometra. Automobili i kamioni na električni pogon će se na ovoj deonici napajati uz pomoć inovativnog sistema prenosa energije.

Naime, vozila se mogu povezati na "električnu" šinu (na slici gore) koja je ugrađena u put. Švedska, kako prenosi **CNN**, ima u planu da do 2030. godine smanji broj vozila na fosilna goriva za 70 odsto, a ovaj put je samo jedan od nekoliko inovativnih tehnoloških projekata koje je započela uprava za saobraćaj te zemlje.

Južna Koreja i Kina, takođe, ulažu u razvoj solarnih, elektromagnetskih puteva na kojima se punjenje automobila i kamiona vrši bežično. Međutim, ovaj švedski put je prvi takav u svetu, a prednosti ovog projekta su što bi, ukoliko se instalira u celoj zemlji, omogućavao to da električni automobili imaju manje baterije, što bi pojeftinilo i njihovu proizvodnju.

Savet: Vlada da prihvati ponudu za preuzimanje akcija Rudnika uglja Pljevlja

PODGORICA - Savet za privatizaciju preporučio je vladi Crne Gore da prihvati ponudu Elektroprivrede Crne Gore (EPCG) za preuzimanje 31,1117% državnog udela u Rudniku uglja Pljevlja (RUP), po ceni akcije od 6,40 evra. Rok za prihvatanje ponude je 4. maj.

Kako je saopšteno iz Vlade, EPCG je najveći kupac uglja proizvedenog u RUP-u sa učešćem koje ne pada ispod 90 odsto, pa je integracija procesa proizvodnje optimalno rešenje, a ponuđena cena je u skladu sa procenom vrednosti RUP koju je sačinio Deloitte Beograd.

"Javna ponuda sadrži i prag uspešnosti od 51 odsto što znači da se dobrovoljna javna ponuda smatra uspešnom ukoliko EPCG stekne najmanje 2.582.866 akcija ili 51 odsto ukupnog broja akcija RUP-a sa pravom glasa", navedeno je saopštenju sa sednice Saveta. **SEEbiz**

Gasprom rasklapa preostalu opremu Južnog toka

MOSKVA – Gasprom je saopštio nameru da razmontira svu infrastrukturu i postrojenja sagrađena za gasovod Južni tok, uključujući mernu stanicu Moršanskaja i ukloniti 506 km linearnog segmenta Istočne gasovodne rute (Počinki-Anapa), koji pripada Južnom koridoru.

„Nedovršena izgradnja sekcije linearnog dela Istočnog koridora biće likvidirana radi daljeg korišćenja upotrebljivog materijala i tehnike,“ **saopšteno** je ove nedelje iz Gasproma.

Svojevremeni plan Gasproma bio je da sagradi Južni tok preko Crnog mora do Bugarske, sa kapacitetom od 63 milijarde kubnih metara gasa godišnje, dva puta više od kapaciteta Turskog toka.

Projekat je zamrznut krajem 2015, kada je Bugarska posle intervencije EU odlučila da odustane od sporazuma sa Rusijom. Rusko ministarstvo spoljnih poslova je 2017. saopštilo da je Južni tok mrtav.

Dovršena podmorska sekcija Turskog toka

MOSKVA - Izgradnja podmorske deonice prve cevi gasovoda Turski tok u dubokim vodama Crnog mora dovršena je 30. aprila, kada je cev izbila na tursku obalu. Ruski Gasprom objavio je takođe da je ritam polaganja cevi preko specijalnog iznajmljenog broda 'Pioneering Spirit' pred kraj dostigao brzinu od čak 4,3 kilometara na dan.

Kompanija navodi da će u trećem kvartalu ove godine krenuti polaganje druge cevi, svake kapaciteta transporta po 15,75 milijardi kubika gasa godišnje.

Do sada je, od početka gradnje u maju 2017. godine, izgrađeno 1.161 km gasovoda ili 62%, od čega na podmorski deo otpada 930 km, javlja agencija **TASS**.

Naftogaz i Gasprom spremaju novu bitku u Stokholmu

MOSKVA, KIJEV – Gasprom je sredinom aprila poslao arbitražnom sudu u Stokholmu dokumenta za prekid ugovora sa ukrajinskim Naftogazom o snabdevanju Ukrajine i tranzitu preko te zemlje prirodnog gasa, ali je iz vrha ruske kompanije istovremeno poručeno da su spremni na nove pregovore vezane za nastavak transporta gasa do evropskih klijenata preko južnog suseda posle 2019. godine. Ukrajinska kompanija je odmah saopštila da ovaj potez nije dovoljan da oslobodi Gasproma odredbi iz ugovora, jer on ne sadrži stavku o jednostranom raskidu pre predvođenog roka u 2019., pa agencije najavljuju novu bitku dva decenijska partnera pred arbitražom u Stokholmu.

Aleksej Miler, prvi čovek Gasproma je preko svog **Twitter** naloga rekao da je njegova kompanija spremna da nastavi transport gasa preko Ukrajine ako Kijev „opravda isplativost“ tog posla za rusku kompaniju. Miler je pre toga pominjao mogućnost transporta do 15 milijardi kubnih metara gasa, koliko je dovoljno da Gasprom pokrije potrebe suseda Ukrajine, svojih klijenata, dok je iz Kijeva stigao odgovor da „ništa ispod 40 mlrd m³ nije isplativo“ kako bi Ukrajina od tranzitne takse mogla da dogradi i održava svoju magistralnu gasovodnu mrežu.

U dve presude, sud je naredio Gaspromu da isplati Naftogazu 2,56 milijardi dolara kao kompenzaciju za neisporučen tranzitni gas između 2009. i 2017. godine. Naftogaz je, međutim, bio i ostao u obavezi da do isteka ugovora kupi pet milijardi kubnih metara gasa godišnje (po preferencijalnoj ceni koju mu odobrava Gasprom).

Nezadovoljan odlukom suda, Gasprom je 1. marta odbio da obnovi isporuke gasa Ukrajini i zapretio raskidom ugovora što bi ostavilo Ukrajinu bez nekih tri milijarde dolara prihoda od tranzitnih taksi, piše **Reuters**.

Gasovod TANAP kreće 30. juna

ANKARA - Trans-anadolijski gasovod (TANAP), najduža od tri deonice tzv. Južnog gasnog koridora, biće pušten u rad do kraja juna, rekao je u sredu generalni direktor ovog projekta Saltuk Duzjol „Planiramo da otvorimo ventile 30. juna, kako bi počeli sa komercijalnim transportom gasa. Ukupno je do danas 93,5% projekta kompletirano,“ rekao je on.. TANAP ide trasom od 1.841 kilometar od istočne granice Turske sa Gruzijom ka granicama Grčke i Bugarske, nadovezujući se na Južno-kavkaski gasovod, a prebacujući na granici grčke gas u Trans-jadranski gasovod.

To su tri karike gasovoda kojim će Evropa prvi put direktno moći da dobija maksimalno 16 milijardi kubika godišnje kaspiskog gasa – u ovom slučaju onog iz azerbejdžanskog polja Šah Deniz. Krajnja tačka Južnog gasnog koridora je Italija, gde završava Trans-jadranski gasovod, pošto preko Grčke i Albanije, ispod Jadrana izbije na kopno kod mesta San Foka, na samom jugu Italije, gde se nadovezuje na italijansku gasovodnu mrežu.

Izgradnja TANAP a je koštala bezmalo osam milijardi dolara, rekao je Duzjol za turski dnevnik **Hurriyet**.

Lex LNG u senci poražavajućeg zanimanja kupaca gasa

RIJEKA - Ministarstvo zaštite životne sredine i energetike Hrvatske objavilo je na svojim je web stranicama predlog posebnog Zakona o terminalu za utečnjeni prirodni gas na Krku, takozvanog Lex LNG, kojim bi se firmi LNG Hrvatska direktno dodelila koncesija na pomorskom dobru, za realizaciju plutajućeg LNG terminala. Investitoru će, ako zakon bude izglasan, biti omogućeno i proširenje koncesije na kopnenom delu potrebnom za izgradnju prateće infrastrukture.

Uporedo sa puštanjem Lex LNG u proceduru objavljen je podatak da je po isteku prvog tendera za predaju ponuda za zakup kapaciteta budućeg terminala evidentirana tek jedna ponuda (INA) i to za svega 100 miliona kubika godišnje, tj. tek 4% ukupnog planiranog kapaciteta terminala. *Jutarnji list*, ovu informaciju smatra alarmantnom najavom mogućeg kraha čitavog projekta, koji ekonomsku vijabilnost gradi na planiranom kapacitetu od 2,4 milijarde kubnih metara gasa godišnje.

„Takav epilog nova je potvrda teze da - suprotno u široj javnosti uvreženom mišljenju - najveće prepreke realizaciji tog strateški važnog energetskog projekta nisu ni ekološke, ni geopolitičke, ni zemljišno-pravne naravi, nego isključivo tržišno-komercijalne prirode,“ konstatuje zagrebački list.

Inače, konstrukcija projekta zamišljena je tako da se otprilike trećina pokrije novcem Evropske unije (što je jedino obezbeđeno), trećina ulaganjem investitora, a trećina kreditom koji bi se otplaćivao iz budućeg prihoda terminala. Kako je ukupna procenjena vrednost projekta oko 383 miliona evra, proizlazi da treba osigurati još 282 milijuna. Načelno, to znači da investitori i banke moraju dati po 140 miliona evra.

Dilema za naftaše – ima li i koliko zarade u zelenoj energiji?

LONDON – Prvi čovek BP-a, Bob Dudley, rekao je ove nedelje na jednom skupu u Londonu da je osam milijardi dolara koje je kompanija investirala u vetar, sunce i biogoriva u vreme njegovog prethodnika Džona Brauna (John Browne) moralo biti otpisano jer se pogrešno poverovalo da će kreatori politike „doneti potrebne podsticaje“ za razvoj zelene energije. „činjenica je da se par decenija nije desilo,“ dodao je Dudley.

Financial Times ovo uzima za povod da postavi dilemu iz naslova ovog priloga, u svetlu serije pokrenutih strategija investiranja vodećih svetskih naftnih kompanija u zelenu energiju. Oni su, s jedne strane, pritisnuti zaoštravanjem klimatske regulative, koja ide u pravcu postepenog smanjenja korišćenja fosilnih goriva, a s druge, pritiscima samih akcionara, koji ne žele da se njihov novac ulaže u oblasti gde nema zarade, ili je ona manja od dividendi koju donose konvencionalni poslovi.

Dudley (foto) je najavio da će njegova kompanija godišnje ulagati 500 miliona dolara u čiste tehnologije, dok je rivalski Royal Dutch Shell izdvojio 1-2 milijarde capex-a godišnje u oblasti koje definiše kao „nova energija“. Osim njih, i drugi majorski idu tim pravcem, različitim brzinama, pri čemu prednjače Total i norveški Statoil.

Poznavaoци prilika u Big Oil klubu svesni su da su ovo minorne sume u odnosu na ukupne investicione budžete majorsa, kao i da crni scenariji za naftu i gas deluju nerealno za bar dve naredne generacije naraštaja, imajući u vidu uloge tih goriva i činjenicu da se najmnogoljudnije ekonomije tek razvijaju sa potencijalom narastajuće potrošnje fosilnih goriva.

Čelnik Shell-a, Ben van Beurden konstatuje da su mu do skora akcionari na planove ulaganja u zelenu energiju uglavnom poručivali „mani se ćorava posla“, ali da sada raste broj onih koji su spremni da hedžuju na pretnju dugoročnih pretnji potrošnji nafte i gasa.

Total postaje veliki snabdevač električnom energijom

PARIZ – Francuski Total je u sredu saopštio da za 1,4 milijarde evra kupuje većinski udeo u domaćem snabdevaču električnom energijom Direct Energie, što je najnoviji korak u strategiji naftnog kolosa da postane i veliki igrač u tom sektoru energije.

Francuski naftni majors je među najagresivnijim i najambicioznijim akterima u tzv. Big Oil klubu koji su se orijentisali na diversifikaciju poslova, sa jačim akcentom na prirodni gas i kupujući komunalne kompanije i firme u oblasti obnovljivih izvora energije, piše **The Wall Street Journal**. To je rezultat strateškog zaokreta naftnih majorsa, koji nastoje da se na vreme prilagode potencijalnom postepenom napuštanju fosilnih goriva na dug rok, kao i neposrednijeg izazova osvajanja tržišta za rastuće potrebe za gasom. Direct Energie će Totalu doneti 2,6 miliona novih potrošača struje u Francuskoj i Belgiji. Total pretenduje da zahvati tržište od sedam miliona potrošača električne energije u Francuskoj i Belgiji do 2022. godine i da u narednih pet godina izgradi gasne i elektrane na obnovljive izvore od ukupno 10 gigavata.